

- 4) stały kontakt Komitetu z Centralnym Zarządem Przenfysłu Chemicznego, w szczególności zaś z jego Biurem Projektów.

B. F.

OCHRONA PRZYRODY NIEOŻYWIONEJ

Nowe jaskinie na terenie Polski

Zwiedzając w dniach od 27—29 grudnia 1950 r. rezerwat leśny, zwany Morzyną, koło Dukli, odszukałem znajdujące się w tej okolicy jaskinie, o istnieniu których poinformował mnie ks. J. Nosal. Ponieważ nawet najnowsza literatura nie podaje żadnych jaskiń dla środkowych Karpat¹⁾, przeto opiszę je tu pokrótce. Znajdują się one w lesie na górze Cergowej (718 m n. p. m.) na południe od Dukli. Pierwsze trzy mieszczą się na zachodnim stoku i mają lokalne nazwy: «koło borsuczych nor», «przy szkółce» i «na wierchowinie». Są to rozgałęziające się szczeliny wśród olbrzymich, płaskich bloków skalnych. Można nimi dojść około 20 m w głąb, dalej są na to zbyt wąskie, choć możliwe, że ponownie rozszerzają się i zajmują znacznie większą przestrzeń niż się zdaje. Dowodziłaby tego para unosząca się z ich otworów, która ścinała się na mrozie. Dzięki temu widać było z odległości kilkunastu metrów, gdzie się znajdują. Skutkiem tego parowania drzewa dookoła nich były znacznie silniej oszronione niż inne. Zwłaszcza uderzająco silny prąd wilgotnego powietrza unosił się z otworu drugiej jaskini: dookoła śnieg odtajał zupełnie a rośliny chwiały się na tym osobliwym wietrze. W pierwszej jaskini znaleźliśmy najpospolitsze jaskiniowe nietoperze: 6 okazów podkowca małego (*Rhinolophus hipposideros*), 1 okaz nocka dużego (*Myotis myotis*); w drugiej (cieplej) nie było nietoperzy, w trzeciej zaś 1 okaz gacka wielkoucha (*Plecotus auritus*). Poza tym spotkaliśmy bardzo liczne pająki i kilka ciem.

Inne jaskinie, tzw. «u Wróbla» (właściciel gruntu, na którym się mieszczą), są na stoku SSO. Są to jedynie trzy wąskie, pionowe szczeliny, położone w kilkumetrowych odstępach, możliwe więc, że gdzieś niżej się łączą. Można się nimi opuścić 2 do 2,5 m w głąb, niżej są na to za wąskie. I tu wydaje się, że prowadzą znacznie dalej.

Warto, by naukowcy poświęcili więcej uwagi tej niezastuzenemu zapomnianej części Karpat.

A. Krzanowski

Interesujące odsłonięcia geologiczne w okolicy Krzeszowic

Spotykane w naturze naturalne i sztuczne odsłonięcia skał osadowych, często o bardzo interesujących profilach, są w znacznej większości utworami mniej lub więcej głębokich mórz. Bardzo rzadko natrafiamy na wyraźne, kopalne ślady linii brzegowych, pochodzących z dawnych epok geologicznych. Utwory takie czy to będą piaszczyste osady pobrzeża, czy zachowane w stanie kopalnym fragmenty stromych skał tworzących brzeg morski, wymagają do swojego zachowania przed niszczącym działaniem fal morskich podczas postępującej transgresji szczególnych warunków. Z dobrze wyrażonymi, charakterystycznymi cechami brzegowymi spotykamy je dość rzadko i dlatego interesującą jest wiadomość o znalezieniu i opisanie dwu odkrywek, przedstawiających w przypadku pierwszym fragmenty utworów plażowych, w drugim — stromego wybrzeża skalnego. Obydwie odkrywki znajdują się w okolicy Krzeszowic. Teren ten odznaczając się dość znaczną różnorodnością budowy geolo-

¹⁾ Por. «Chrońmy przyrodę ojczystą» r. VII, 1951, nr 1/2, str. 3—56.